

LÖGMANSSKRIVSTOVAN
Prime Minister's Office

Ársfrágreiðing 2011

Altjóða menningarsamstarv og neyðhjálp

Formæli	2
Menningarsamstarvspolitikkur Føroya	3
Lógargrundarlag	3
Raðfestingar	3
Fyrisiting	4
Menningarsamstarv Føroya í 2011	5
Samstarvslond	5
Um verkætlanirnar	6
Eysturtimor - fiskivinnuverkætlan	6
Kambodja – fiskivinnuverkætlan	7
Kambodja - heilsuverkætlan	8
El Salvador - heilsuverkætlan	10
Nepal – undirvísingarverkætlan	11
Gana – undirvísingarverkætlan	12
Tansania - undirvísingarverkætlan	13
Neyðhjálp	15
Virksemi hjá ráðgevandi nevdini fyri altjóða menningarsamstarv	16
Um samstarvspartarnar	17
Fíggjarnýtsla 2011	19
Listi yvir menningarlond sambært OECD	20

Formæli

Vit síggja og hoyra um neyð og máttloysi úti í heimi hvønn dag. Tørvurin á hjálp er ovurhonds stórur. Sambært Sameindu tjóðum stríðast yvir ein milliard menniskju fyri at yvirleva fyri minni enn seks krónur um dagin, meðan 2,7 milliardir liva fyri minni enn ellivu krónur um dagin. Yvir 800 milliúnir menniskju fara svong til songar hvørt kvøld. Av hesum eru 300 milliúnir børn.

Fátækdømi í menningarlandum snýr seg kortini um nógv meira enn svongd og vantandi inntøku. Tað merkir til dømis, at tú verður noydd at ganga 8-9 kilometrar hvønn dag fyri at fáa vatn og brenni. Tað merkir, at tú stríðist við sjúkur, ið langt síðani eru burturbeindar her á leiðum. At kloakkviðurskiftini eru út av lagi, at vatnið er dálkað o.s.fr. Hetta hevur við sær, at fólk í hópatali doyggja av sjúkum, ið lættliga kunnu fyrbyggjast, so sum malaria, diarré og lungnabrúni.

Skúlagongd er heldur eingin sjálffylgja. Í teimum allar fátækastu londunum ganga færri enn helvtin av børnunum í skúlaaldri í grundskúla, meðan bert 20 prosent ganga í framhaldsdeild.

Tað er alneyðugt, at heimsins lond taka meðábyrgd til tess at minka um búskaparliga ójavnan í heiminum. Vit í Føroyum eru von at rætta eina hjálpanði hond, tá ið á stendur. Vit taka eisini meðábyrgd í heiminum, hóast okkara ískoyti ikki er stórt í altjóða høpi. Eg eri tó sannførdur um, at okkara partur munar fyri tey menniskju, ið fáa ágóðan av teimum verkætlanum, ið fáa stuðul úr Føroyum.

Hóast nógvar sparingar í almenna geiranum, ætla vit at varðveita játtanina til altjóða menningarsamstarv. Framtíðarmál okkara má heldur vera at økja játtanina til altjóða menningarsamstarv, fyri at gera enn størri mun úti í heimi.

Í Tinganesi, 4. juni 2012

Kaj Leo Holm Johannesen

løgmaður

Menningarsamstarvspolitikkur Føroya

Føroyar hava seinastu árin fingið ein alt virknari uttanríkispolitikk, sum er eyðkendur av fleiri og fleiri virkisøkjum. Innan altjóða menningarsamstarv eru Føroyar virknar á altjóða pallinum til tess at betra um búskaparójavnan í heiminum. Føroyar hava latið menningarhjálp síðani fyrst í nítiárunum. Í 2004 varð neyðug lóggáva gjørd á økinum og játtanin varð hækkað. Í 2011 var játtanin 2 milliúnir. Harumframt var serstøk játtan á 300.000 kr. til neyðhjálp.

Føroyar lótu í 2011 menningarstuðul til sjei verkætlanir í Asia, Afrika og Suður Amerika (Tansania, Gana, Nepal, Kambodja, Eysturtimor, og El Salvador). Stuðulin er latin verkætlanum, ið snúgva seg um heilsu og útbúgving, og at menna fiskivinnumøguleikar.

Mett verður, at avmarkaði stuðulin úr Føroyum ger best mun í ítøkiligum og avmarkaðum verkætlanum. Menningarsamstarvið verður í høvuðsheitum framt í samstarvi við NGO¹ hjálparfelagsskapir innan úrvald øki. Samstarvað verður eisini við stjórnarfelagsskapir. Higartil hevur verið samstarvað við heimsmatvørufelagsskapin undir Sameindu tjóðum, World Food Programme (WFP) og Heimsbankan.

Lógargrundarlag

Virkað verður eftir løgtingslóg nr. 44 frá 14. mai 2007 um altjóða menningarsamstarv. Sambært løgtingslógini er høvuðsendamálið við altjóða menningarsamstarvi at virka fyri at minka um búskaparliga ójavnan í heiminum gjøgnum burðardygt menningarsamstarv. Umframt at virka fyri hesum máli, hevur landsstýrið sett sær fyri at skapa føroyingum og føroyska samfelagnum royndir, kunnleika og áhuga fyri triðja heiminum og altjóða viðurskiftum.

Raðfestingar

Uttanríkisráðgjafar² tekur stóði í framtíðar menningarmálunum hjá *ST Millenium Development Goals*, og raðfestir útbúgving og heilsu fremst í menningarsamstarvi. Hetta er grundað á, at útgangsstøðið fyri menningarsamstarvinum er sjálvberandi menning, og tá er útbúgving grundarlagið. Góð heilsa er ein

¹ NGO er stytting fyri non-governmental organization - ikkistjórnarligir felagsskapir.

² Fyrrverandi Uttanríkisráðið varð í november 2011 skipað sum serstøk eind í Løgmannsskrivstovuni. Uttanríkisráðgjafar² tekur stóði í framtíðar menningarmálunum hjá *ST Millenium Development Goals*, og raðfestir útbúgving og heilsu fremst í menningarsamstarvi. Hetta er grundað á, at útgangsstøðið fyri menningarsamstarvinum er sjálvberandi menning, og tá er útbúgving grundarlagið. Góð heilsa er ein

treyt fyri at kunna læra, tí hanga útbúgving og heilsa óloysiliga saman. Fiskivinnuverkætlanir verða somuleiðis raðfestar, tí her hava vit serstaka vitan og førleikar at lata einum menningarlandi. Dentur verður harumframt lagdur á at skapa móguleikar fyri virknari føroyskari luttøku. Hetta verður serliga gjørt við at knýta føroyskar felagsskapir og føroyska serfrøði at verkætlanum.

Fyrisiting

Tað eru alt fleiri felagsskapir, bæði føroyskir og útlendskir, sum venda sær til Uttanríkistænastuna við umsóknum til verkætlanir. Í 2011 fekk Uttanríkistænastan áleið 20 umsóknir um menningarstuðul. Fleiri enn helmingurin av umsóknunum vórðu mettar at vera stuðulsverdar, men við støði í játtanini á Fíggjarlógini var bert gjørligt at lata sjei verkætlanum stuðul.

Í kunngerð nr. 72 frá 25. juni 2008 um altjóða menningarsamstarv eru neyvar treytir og reglur fyri, hvør ið kann fáa stuðul, og nær og hvussu stuðul verður játtaður. Her eru at nevna krøv til fíggjarætlan, eftirlit, upplýsingarskyldu, roknskap og grannskoðan hjá stuðulsmóttakara og afturrindan av stuðli. Umsøkjara nýta umsóknarblað, sum tekur støði í formligu krøvunum til stuðul. Málsviðgerðin verður fyrireikað av ráðnum og viðgjørð saman við ráðgevandi nevdini. Til ber at lesa meira um ráðgevandi nevdina á s. 16.

Eftirlitið verður framt við frágreiðingum, roknskapi ella grannskoðaðum roknskapi samsvarandi ásetingunum í kunngerðini um altjóða menningarsamstarv. Allir stuðulsmóttakarar undirrita eitt avtaluskjal, eina sokallaða Grant Agreement, har neyvar ásetingar fyri upplýsingarskyldu eru ásettir. Í avtaluni millum Uttanríkistænastuna og móttakaran er somuleiðis ásett, at myndugleikin tilskilar sær rætt at gera eftirlit á staðnum, tá ið tað verður mett neyðugt og/ella hóskandi. Eingin eftirlitsferð varð framd í 2011. Við avmarkaðu fíggjarligu orkuni er neyðugt at raðfesta gjølla, hvagar og hvussu ofta farið verður á eftirlitsferð. Tað er tó sera umráðandi, at fremja eftirlitsferðir, bæði fyri at tryggja, at peningurin verður nýttur sum avtalað, men eisini fyri at fáa betri innlit í viðurskiptini og umstøðurnar í teim londum, vit samstarva við.

Menningarsamstarv Føroya í 2011

Í 2011 var játtanin til menningarsamstarv 2 milliónir krónur. Allur stuðulin varð hetta árið latin umvegis NGO felagsskapir. Sum sæst á myndini niðanfyri, so var býtið millum heilsuverkætlanir, útbúgvingarverkætlanir og fiskivinnuverkætlanir rættiliga javnt. Nakrar av verkætlanunum eru framhald av verkætlanum, ið fingu stuðul í 2010, meðan aðrar fóru av bakkastokki í 2011.

Samstarvslond

Stuðul verður bert latin londum, ið OECD³ skilmarkar sum menningarland. OECD ger regluligar bólkingar av, hvørji lond kunnu skilmarkast sum menningarland, mettt eftir BTÚ fyri hvønn íbúgva. Flestøll ídnaðarlond ganga eftir hesi bólking.

OECD lutar menningarland í fyra bólkar: 1) Minst mentu londini (Least developed countries), 2) onnur láginntøku lond (Other low income countries), 3) lægri miðalinntøku lond og umveldi (Lower middle income countries and territories), og 4) hægri miðalinntøku lond og umveldi (Upper middle income countries and territories). Ásetingarnar fevna um allar fyra bólkar. Eitt yvirlit yvir bólkarar er á s. 21.

³ OECD er stytting fyri Organisation for Economic Cooperation and Development.

Sum sæst á myndini omanfyri, varð stuðulin latin til verkætlanir í Tansania, Gana, Nepal, Kambodja, Eysturtimor, og El Salvador. Tansania, Nepal, Kambodja og Eysturtimor verða bólkað í bólki 1 (minst mentu londini). Gana í bólki 2 (onnur láginntøku lond), meðan El Salvador verður bólkað í bólki 3 (lægri miðalinntøku lond og umveldi).

Um verkætlanirnar

Eysturtimor - fiskivinnuverkætlan

Uttanríkistænastan lat í 2011 139.690 krónur til fiskivinnuverkætlanina “Fishing for Change in Timor Leste”, ið felagskapurin Mercy Corps stendur fyri. Verkætlanin byrjaði í 2010, tá Uttanríkistænastan lat góðar 400.000 krónur til verkætlanina. Endamálið við verkætlanini er at økja matvørutrygdina úti við strendurnar og inni í landinum í Eysturtimor.

Eysturtimor er eitt av fátækastu og minst mentu londunum í heiminum. Árinum við bardøgum og kúgan hava sett djúp spor og lagt bæði vegir, brúgvar og bygningsverk í oyði. Fiskivinnuútgærð sum bátar, gørn og línur varð eisini oyðilagt. Hetta hevur havt við sær, at húsarhaldini ikki hava fingist við fiskivinnu tey seinastu árinum. Fólk liva í høvuðsheitum av landbúnaði, men úrtøkan er ikki høg. Føðslutrot er ein av høvuðstrupulleikumum í landinum og umleið 65 prosent av íbúgvunum fáa ikki nøktandi føði. Bert nakrar fáar hundrað familjur liva av fiskivinnu, hóast tilfeingið í havinum er ríkt. Høvuðsorsøkin til hetta er, at fólk hvørki hava neyðugu útgærðina ella vitan og royndir. Við at menna fiskivinnuna í Eysturtimor ber til at bóta munandi um kosttørvin og inntøkumøguleikar. Umframt fiskivinnumenning fram við strendurnar ber til at menna fiskiveiði á vøtnum, t.d. við at ala vatnfisk og rækjur í smáum hyljum ella á rísakrunum.

Sum partur av verkætlanini hevur Mercy Corps gjørt eina umfatandi kanning, ið lýsir móguleikar og forðingar í fiskivinnuni í trimum stórum økjum á Eysturtimor. Hendan kanning skal nýtast sum grundarlag hjá stjórnini og t.d. ST, ES Nevndini og øðrum NGO felagsskapum at menna fiskivinnuna í Eysturtimor. Havstovan hevur verið knýtt at hesari kanning.

Harumframt eru royndarverkætlanir settar í verk, ið hava til endamáls at økja um matvørutrygdina.

“Eg var ivingarsamur í byrjanini, tí eg kendi einki til fiskasløgini, ið Mercy Corps kom við. Men eg avgjórði kortini at royna og fekk síðani ungfisk at seta við og frálæru í fiskaaling. Og eg má siga, at eg eri ovfarin av, hvussu væl tað hevur gingist. Eg havi longu fingið avtalur í lag við matstovur nærhendis, ið eru áhugaðar at keypa fisk frá mær. Tær vilja gjalda tveir dollarar fyri fiskin og eg rokni við at kunna ala uml. 150-300 fiskar um árið. Hetta fer at hava stóran týdning fyri meg og familjuna, og nú kunnu vit endiliga fremja átrokandi húsaumvælingar og keypa klædir til børnini”.

Á myndini sæst Domingues Marcel, fiskaalari, ið luttekur í einari av royndarverkætlanunum. Her verða bøndur lærdir at ala vatnfisk í smáum hyljum. Endamálið er bæði at bøta um heilsustøðuna hjá bøndunum og teirra familjum, og somuleiðis at menna nýggjar inntøkumøguleikar.

Kambodja – fiskivinnuverkætlan

Uttanríkistænastan lat 552.728 kr. til eina eitt ára fiskivinnuverkætlan í Kambodja hjá felagsskapinum Voluntary Services Overseas (VSO) í 2011.

Endamálið við verkætlanini, ið fór av bakkastokki við árslok, er at økja um inntøkumøguleikarnar í økjunum kring Tonle Sap ána í útnyrðingspartinum av Kambodja og Mekong ána í landnyrðingspartinum av landinum.

Kambodja er eitt av fátækastu londunum í Suðurasia. Árini við kríggi og kúgan hava havt við sær økt fátækdømi, ójavna millum teir ymsu samfelagsbólknar og eina skipan fongda við mutri. Áleið 35 prosent av íbúgvunum í landinum liva undir fátækramarkinum og livialdurin er millum teir lægstu har um leiðir. Pinkubarnadeyðin er høgur og stórur partur av børnunum í landinum fáa ikki nøktandi føðsluevni. Støðan er serliga trupul úti í bygdunum.

Fiskiskapur hevur stóran týðning. Inntøkan hjá yvir 60 prosent av íbúgvunum í landinum er beinleiðis ella óbeinleiðis tengd at fiskiskapi og 80 prosent av protein- inntakinum hjá fólkinum kemur frá fiski. Fiskiskapurin er hóttur nógvastaðni orsakað av ovfisking, vantandi ásetingum og vantandi stýring. Hesi viðurskifti hava økt fátækdømi í teimum økjum, har fólk í høvuðsheitum liva av fiskiskapi.

Stjórnin í Kambodja hevur sett tiltøk í verk til tess at bøta um støðuna, t.d. umvegis Cambodia Fisheries Reform frá 2001, ið hevur við sær, at tað eru lokalsamfeløgini sjálvi, ið umsita fiskiveiði og umhvørvisvernd. Hetta hevur børtt um støðuna, men tað er átrokandi tørvur á at menna førleikarnar hjá samfeløgnum og lokalu NGO felagsskapunum at umsita fiskiveiðina og at menna inntøkuskapandi tiltøk. Hendan verkætlan skal fremja eina røð av tiltøkum, ið skulu verja stovnarnar, samstundis sum meira fæst burturúr fiskiveiðini.

Dentur verður lagdur á, at almennu umsitingarligu karmarnir eru til staðar. Samstundis verða vinnulig viðurskifti ment, heruppi í upplæring av fólki í marknaðarføring, hagreiðing og virking av fiski, fíggarstýring av fyrirkomulagum o.tíl..

Kambodja - heilsuverkætlan

Uttanríkistænastan stuðlar eini trý ára heilsuverkætlan hjá Reyðakrossi Føroya í Kambodja. Verkætlanin fór av bakkastokki í 2009 og heldur fram til juni 2012. Partur av avtaluni við Reyðakross Føroya inniber, at Reyðikrossur sendir eitt umboð úr Føroyum at luttaka í verkætlanini sum ráðgevi. Annika Hoydal, ljósmóður, hevur í hesum sambandi verið send út sum ráðgevi í 2009 og 2010 at fylgja gongdini og at veita ráðgeving í sambandi við átøkini.

Endamálið við verkætlanini er at betra um heilsustøðuna hjá upprunafólki í Rattanakiri-økinum norðarlaga í Kambodja. Talan er um arbeiði í sjei bygðum í Poy kommunu, har áleið 3.700 fólk búgva. Barnadeyðin í økinum er sera høgur og stórir trupulleikar eru við smittandi sjúkum sum malaria og tuberkulum. Orsakað vantandi atgongd til reint vatn, vantandi reinføri og vánalig kloakkviðurskifti er diarré somuleiðis ein stórir trupulleiki, serliga millum smábørn.

Eitt av høvuðsendamálunum í verkætlanini er at geva bygdafólkinum atgongd til reint drekkivatn og at bøta um kloakkviðurskiftini í bygðunum. Sjei vatnhol við pumpum vórðu gjørd í 2001, og vatnfiltrur úr

leiri, ið reinsa vatnið, vórðu latin íbúgvunum. 281 latrinur vóru bygdar. Harumframt vórðu latrinur bygdar á heilsustøðini í Poy og á einum skúla. Verkætlanin hevur í høvuðsheitum gingið sum ætlað, men trupulleikar at røkka grundvatninum hevur havt við sær, at arbeiðið at gera vatnbrunnar er steðgað í trimum bygdum. Reyðikrossur hevur í hesum sambandið ætlanir um at gera nøkur sokallað “Rain Water Harvest Systems” (samansavning av regnvatni), ið týski Reyði Krossur hevur góðar royndir við. Hesi skulu eftir ætlan verða liðug á sumri 2012.

Kunningarparturin er eisini týðandi. Bygdafólkið savnast regluliga saman í sonevndum “heilsuklubbum”, har ið tey fáa frálæru í m.a. reinføri og sjúkrafyribyrging (malaria, dengufepur og diararé) og innan heilsu (bróstageving, heilsugóðan mat o.s.fr.).

“Cooking demonstration”. Nógv pátrúgv er í mun til mat. Kvinnur, ið eru við barn, skulu til dømis eftir teirra fatan nærur bara eta rís og endiliga ikki gularøtur, ið annars eru ein góða kelda til A-vitamin. Fátáttaði maturin ávirkar heilsustøðuna hjá bæði mammu og barni neiliga.
Mynd: CRC.

Sambært bygdafólkinum er teirra lív vorðið nógv lættari, nú tey hava atgongd til vatn nærhendis heimið. Harumframt er útbreiðslan av diararé minkað munandi. Endaligu frágreiðingarnar og eftirmetingarnar verða gjørdar á sumri 2012.

El Salvador - heilsuverkætlan

Uttanríkistænastan lat í 2010 felagsskapinum Christian Aid 600.000 krónur til eina tvey ára verkætlanin í El Salvador. Seinna útgjaldið á 174,372 krónur varð latið í 2011.

Atgongd til reint vatn er ein stórir trupulleiki í El Salvador, og kloakkviðurskiftini eru somuleiðis vánalig. Hetta ávirkar heilsustøðuna hjá fólki og hevur við sær, at smittuvandin er sera høgur.

Verkætlanin hjá Christian Aid hevur til endamáls at geva íbúgvunum í La Paz økinum, sum er sera tilafturskomið, atgongd til reint drekkivatn og at bøta um kloakkviðurskiftini. Mett verður, at fleiri enn 2000 fólk fáa beinleiðis gagn av verkætlanini komandi árinum. Bygdafólkini standa sjálvi fyri arbeiðinum at gera latrinur og vatnbrunn í samstarvi við felagsskapin APRODEHNI, ið er samstarvsparturin hjá Christian Aid á staðnum.

Myndir: Christian Aid.

Verkætlanin fevnir um gerð av 75 nýggjum latrinum, samstundis sum 67 latrinur verða umvældar. Arbeiðið er komið væl áleiðis; 46 latrinur eru bygdar, meðan 30 eru umvældar. Á myndini til vinstru sæst bygdafólkið, ið er savnað saman at tosa um gerð av vatnbrunni. Á myndini til høgru sæst ein latrina, ið er umvæld.

Vatnbrunnur við tveimum pumpum skal gerast, og rørlegging verður gjørd. Elektriskur streymur verður lagdur inn, soleiðis at vatnveitingin skal kunna rigga. Kanningar av lendum eru gjørdar og eitt hóskandi stað at gera brunnin er funnið. Vatnkanningar eru somuleiðis gjørdar og úrslitini eru góð. Arbeidsbólkar eru stovnaðir og ætlanin er at fara undir byggiarbeiðið í mars 2012. Brunnurin skal eftir ætlan takast í nýtslu í mai 2012, tá ið regntíðin byrjar.

Harafturat skulu trø plantast á vátlendi, til tess at halda múggjabitum og skaðakyktum burturi. 600 trø eru longu plantað, hini 600 trøini verða eftir ætlan gróðursett í mai 2012.

Nepal – undirvísingarverkætlan

511.547 kr. vórðu latnar í stuðli til eina undirvísingarverkætlan í Nepal í 2011. Talan er um eina fýra ára verkætlan, har ið Føroyar lata stuðul til 3. árið. Verkætlanin hevur til endamáls at veita 15.000 illa støddum børnum úr fátækøkjum í Kaski, Rupandehi og Kailali grundleggjandi og nøktandi skúlagongd. Høvuðsstuðul er ES Nevndin (European Commission).

Fráfallið í barnaskúlanum er stórt í Nepal og góðskan í undirvísingini er ivasom nógvastaðni. Útsettir bólkar sum Dalit børn⁴, børn, ið bera brek og gentur hava lægri luttøku í skúlaskipanini og verri avrik. Tað eru fleiri orsøkir til tess, m.a. vánalig atkoma, mismunur og fátækdømi.

Verkætlanin tekur stóði í nýskipanini hjá stjórnini – School Sector Reform - og skal tryggja at illa staddir samfelagsbólkar – gentur, Dalit og børn, ið bera brek - verða innskrivað í skúla, luttaka í undirvísingini og gjøgnumføra barnaskúla. Arbeitt verður tætt saman við NGO felagsskapum á staðnum, lokalu myndugleikunum og Undirvísingarmálaráðnum.

⁴ Dalit er ein lág samfelagsstætt (kasta) í Nepal. Fólk, ið hoyra til hesa samfelagsstætt eru fyri mismuni í samfelagnum og verða t.d. noktað atgongd til matstøð, tempul og onnur almenn stöð. Hóast tað sambært lóg í Nepal er bannað at fremja mismun móti fólk, ið hoyra til Dalit stættina, verður ikki stórvegis gjørt fyri at steðga hesum. Sambært mannarættinda-felagsskapum misrøkir stjórnin sína skyldu at veita stættini grundleggjandi politisk, fíggjarlig og mentunarlig rættindi.

Verkætlanin fevnir um eina røð av tiltøkum, ið skulu viðvirka til, at børnini koma í skúla og at tey ikki eru fyri mismuni í skúlaskipanini. Hetta verður m.a. gjørt við:

- átøkum, ið hava til endamáls at børnini verða innskrivað í skúla
- at kanna forðingar fyri skúlagongd
- at menna nýggjar skipanir, ið tryggja at øll børn verða innskriva og gjøgnumføra skúlagongdina
- stovnan av serflokkum til børn, ið eru fráfallin/afturúr
- førleikamennandi tiltøk til lærarar og myndugleikar, og skapa tilvitan um barnarættindi og at basa mismuni
- førleikamenning av lærarum innan undirvísing og leiðslu.

Fleiri av tiltøkunum eru sett í verk, og verkætlanin gongur sum ætlað.

Gana – undirvísingarverkætlan

Felagsskapurin CRUDEC (Care For Rural and Deprived Children) fekk í 2011 80.000 kr. í stuðli til liðugtgerð av eini skúlaverkætlan, ið fór av bakkastokki í 2009.

CRUDEC virkar í býnum Offinso í Gana, har tað búgva umleið 35.000 fólk. Arbeidsloysið er stórt og fólk í økinum eru fátøk. Flestu familjur vinna sær fyri dagligu føðina við at velja og selja landbúnaðarvørur. Hóast Gana er í menning, og stjórnin er sinnað at menna útbúgvingarmøguleikarnar hjá børnum, so megna almennu skúlarin ikki at nøkta tørvin. Ein stórur partur av børnunum eru ikki tryggjað dagliga skúlagongd. Nógv foreldraleys børn eru í økinum, og familjurnar hava sum heild ilt við at forsyrgja børnunum. Fleiri familjur eru so mikið tengdar at landbúnaðinum, at tey velja at brúka børnini til arbeiðsmegi, heldur enn at senda tey í skúla hvønn morgun.

Umframt at reka skúla hevur felagsskapurin tikið 37 foreldraleys børn til sín. Umstøðurnar at virka undir hava verið sera vánaligar, og CRUDEC fór tí í 2009 undir at byggja nýggjan skúla við stuðli úr Føroyum. Nýggi skúlin er tískil tikin í nýtslu, hóast hann ikki er heilt liðugur.

Byggiverkættlanin hevur drigið út, m.a. tí at verkættlanin gjørdist meira umfatandi enn ættað. Harumframt hava príshækkingar gjørt, at tilfarið gjørdist væl dýrari enn upprunaliga roknað við.

Uttanríkistænastan valdi at lata felagsskapinum 80.000 kr. afturat í stuðli fyri at tryggja at verkættlanin kemur á mál. Eftir at Uttanríkistænastan í oktober 2011 játtaði meira pening til skúlan, varð beinanvegin farið undir at byggja vesir og at gera niðastu hæddina av skúlanum heilt lidna. Arbeiðið hevur gingið væl. Vesini eru liðug og eru tikin í nýtslu.

Skúlabýggingin er eisini komin væl áleiðis. Niðasta hæddin er heilt liðug, men enn manglar nakað á ovaru hæddini. Á myndini sæst skúlin, soleiðis sum hann stendur í dag. Verkættlanin skal verða liðug í juni 2012.

Tansania - undirvísingarverkættlan

Uttanríkistænastan lat felagsskapurin Mkuza Youth Development Assosiation (MYODA) 60.000 kr. í stuðli í 2011. Landsstýrið hevur áður latið felagsskapinum stuðul at reka barnagarðsskúlan, fyrstu ferð í 2007. Harumframt hevur felagsskapurin fingið skúlaúttgerð úr Føroyum í 2009.

MYODA leigar eina kirkju, har ið felagsskapurin rekur ókeypisskúla fyri foreldraleysum og illa støddum børnum. Barnagarðsskúli er neyðugur fyri at sleppa víðari í skúlaskipanini í Tansania, men av tí at eingin barnagarðsskúli er nærhendis Mkuza, hevði gjald fyri flutning komið afturat vanligu skúlagjaldinum. Hetta hevði gjørt tað enn truplari hjá fátæku familjunum í økinum at sent teirra børn í

skúla. Við ókeypis tilboðnum hjá MYODA fáa tey, ið annars ikki høvdu havt ráð til skúlagongd, eisini ein møguleika at nema sær útbúgving. Í løtuni ganga yvir 80 børn í skúlanum.

Felagsskapurin hevur ikki nógvan pening um hendur, og viðurskiftini á skúlanum eru merkt av hesum. Børnini hava ongar bøkur, summi hava eingi hefti ella blýantar og klæðini hjá børnunum eru slitin og skrødd. Endamálið við stuðlinum er at keypa skúlabúnað, bøkur og annað lærutilfar, umframt at løna tveimum lærarum og eini kórikonu, so at undirvísingin kann fremjast undir nøktandi umstøðum og á einum nøktandi støði.

Í fínum nýggjum skúlabúnum til fráfaringsveitslu. Tey elstu fara væntandi í vanligan barnaskúla komandi ár.

Mynd: MYODA

Samanumtikið skal stuðulin úr Føroyum sostatt viðvirka til, at skúlin virkar á einum hægri støði og undir betri umstøðum í eitt ár. Stuðulin skal somuleiðis veita eitt andarhol, ið ger at felagsskapurin fær nýtt avmarkaðu orkuna at finna loysnir, til tess at menna aðrar inntøkukeldur, soleiðis at skúlin gerst fíggarliga sjálvberandi.

Neyðhjálp

Endamálið við hesi játtan er at veita neyðhjálp, tá ið vanlukkur bráðliga raka úti í heimi. Hjálpin verður vanlig latin gjøgnum sjálvbodnar hjálparfelagsskapir, sum t.d. Reyða Kross og altjóða stjórnarfelagsskapir, sum t.d. Heimsmatvørufelagsskapin undir Sameindu Tjóðum, World Food Programme (WFP). Játtanin verður eisini nýtt í sambandi við áheitanum frá altjóða myndugleikum um t.d. at lata pening til at basa hungursneyð.

Landsstýrið lat 300.000 kr. í neyðhjálp í 2011. Játtanin varð nýtt til neyðhjálp í Eysturafrika í sambandi við, at ringasti turkurin í 60 ár rakti londini á sokallaða Afrikahorninum. Mett verður, at umleið 12 milliónir menniskju vóru rakt av turkinum. Harðast raktu økini vóru Somalia, Etiopia, Kenja, Uganda og Djibuti.

Turkurin hevði við sær, at grøðin fór fyri skeyti, djórini doyðu og at íbúgvarnir í raktu økjum hvørki høvdu mat ella vatn. Fólk flýggjaðu í hópatali at leita sær hjálp, og hetta legði stórt trýst á grannaøkini.

ST heitti í hesum sambandi á heimssamfelagið um at veita bráðfeingishjálp til hungursraktu økini skjótast gjørligt til tess at fyribygja at byrjandi hungursvanlukkan breiddi seg.

Uttanríkisráðið lat 150.000 kr. í neyðhjálp til Eysturafrika í juli mánaði umvegis Reyðakrossi Føroya. Altjóða felagsskapurin nýtti peningin til vatn og neyðhjálp í økinum, samstundis sum felagsskapurin arbeiðir við meira langskygdum ætlanum fyri økið.

Í september mánaði vórðu 150.000 kr. latnar afturat í neyðhjálp til Eysturafrika umvegis Heimsmatvørufelagsskapinum undir Sameindu tjóðum, WFP. Hesin peningur varð nýttur í eini verkætlan, ið hevði til endamáls at veita teimum neyðstøddu í Somalia hjálp. Orsakað av politisku støðuni og innanhýsis bardøgum er Somalia eitt av heimsins vandamiklastu støðunum at virka í. Tað var ov vandamikið at koyra neyðsynjarvøru til raktu økini og WFP nýtti tískil loftvegis flutning. Á henda hátt vóru Føroyar við til at røkka teimum mest útsettu menniskjunum í Eysturafrika, ið higartil líttla og onga hjálp høvdu fingið.

Virksemi hjá ráðgevandi nevndini fyri altjóða menningarsamstarv

Til tess at útinna lógina um altjóða menningarsamstarv, er sett ráðgevandi nevnd, sum arbeiðir eftir ásettari fyriskipan. Nevndin hevur formann og fýra limir, ið verða tilnevndir at sita í fýra ára skeið. Uppgávan hjá ráðgevandi nevndini er at veita landsstýrismanninum ráð um, hvussu lógin um altjóða menningarsamstarv skal fremjast í verki. Allar umsóknir um menningarsamstarv verða lagdar fyri nevndina til ummælis. Nevndin hevur hitst umleið seks ferðir um árið.

Í 2011 var skeiðið hjá sitandi nevnd runnið, og nýggj nevnd skuldi tilnevast. Ráðharrin tilnevndi í hesum sambandi fimm nýggjar limir, ið, umframt áhuga í altjóða menningarsamstarvi, hava viðkomandi útbúgving, førleikar og/ella royndir innan økið. Nýggju limirnir í nevndini eru:

- Jens Helgi Toftum, formaður, ið starvast sum fulltrúi í Fiskimálaráðnum. Jens Helgi Toftum er útbúgvin fiskivinnufrøðingur og hevur drúgvar royndir innan altjóða samráðingar og nevndararbeiðið.
- Annika Hoydal, næstforkvinna, ið starvast sum ljósmóður á Landssjúkrahúsinum. Annika Hoydal hevur royndir innan altjóða menningarsamstarv í sambandi við at hon hevur virkað sum ráðgevi í heilsuverkætlan hjá Reyða Kross í Kambodja í 2009 og 2010.
- Heri Kjarbo, ið starvast sum leiðari á boðanardeildini hjá Heimamissiónini. Heri Kjarbo hevur tikið hægri útbúgving í missiologi, og hevur átta ára royndir innan trúboðan og hjálpararbeiði í Tansania.
- Nicolina Lamhauge, ið starvast sum búskaparfrøðingur og policy greinari hjá OECD í París. Hon er útbúgvin BA í geografi og búskapi og MA í altjóða menningarsamstarvi.
- Tommy Petersen, stjóri í FAS. Tommy Petersen er útbúgvin lögfrøðingur og hevur drúgvar royndir í almennari fyrisiting. Hann hevur harumframt altjóða royndir bæði sum ráðgevi fyri DANIDA og sum føroyskur samráðingarleiðari mótvegis ES.

Eitt gott grundarlag er lagt fyri arbeiðinum frameftir, og Uttanríkstænastan nýtir í hesum sambandi høvið at takka fráfaru nevndarlimunum fyri teirra arbeiði. Nevndarskiftið er somuleiðis eitt gott høvi at taka samanum og at endurskoða økið fyri at tryggja, at umsitingin av altjóða menningarsamstarvi støðugt kann mennast.

Um samstarvspartarnar

Care for Rural Deprived Children (CRUDEC)

CRUDEC er ein lokalur hjálparfelagsskapur, sum varð settur á stovn í Gana í 2004. Felagsskapurin er skrásettur hjá myndugleikunum, og dagligur leiðari er Charlotte Ahenkang. Høvuðsendamálið hjá felagsskapinum er at bøta um umstøðurnar hjá børnum, sum vaksa upp undir fátøkum korum við at veita teimum útbúgvingarmøguleikar.

Christian Aid

Felagsskapurin Christian Aid varð stovnaður sum eitt kirkjulegt samtak aftaná annan heimsbardaga til tess at hjálpa evropeiskum flóttafólki, ið høvdu mist alt undir krígunum. Tað vóru bretskir og írskir kirkjuleiðarar, ið tóku stig til at stovna felagsskapin, sum byggir á kristnu trúna, men sum virkar fyri øll uttan mun til átrúnað. Felagsskapurin virkar í dag í 50 ymiskum londum.

www.christianaid.org/uk

Mkuza Youth Development Assosiation (MYODA)

MYODA er ein sjálvboðin hjálparfelagsskapur, ið virkar í Tansania. Felagsskapurin varð skrásettur í 2005, men hevur virkað síðani 2003 í sambandi við at felagsskapurin setti barnagarðsskúla á stovn. Høvuðsendamálið hjá MYODA er at menna ungdómin á staðnum, at minka um fátækdømi við at veita børnum skúlagongd og at basa HIV og Aids umvegis upplýsing.

Mercy Corps

Mercy Corps er ein hjálparfelagsskapur, ið byrjaði sítt virki í 1979 undir heitinum “*Save the Refugees Fund*” við tí endamáli at veita flóttafólki í Kambodja neyðhjálp. Í 1982 skifti felagsskapurin navn til Mercy Corps og fór nú at arbeiða við meira langtíðar málum til tess at basa fátækdømi og hungursneyð. Høvuðsendamálið hjá felagsskapinum er at berja niður líðing, fátækdømi og kúgan við at hjálpa fólki at byggja trygg, framleiðandi og rættvís samfeløg. Felagsskapurin hevur høvuðssæti í USA og arbeiðir í 40 londum.

www.mercycorps.org

Reyði Krossur

Reyði Krossur í Føroyum varð stovnaður í 1926 við tí endamálið at veita hjálp til teirra, ið høvdu hjálp fyri neyðini, bæði í Føroyum og úti í heimi. Reyði Krossur í Føroyum er limur í altjóða Reyða Krossi umvegis Dansk Røde Kors. Altjóða Reyði Krossur er ein heimsúmfatandi felagsskapur við deildum í 186 londum. Felagsskapurin er serliga kendur fyri sín leiklut í sambandi við náttúruvanlukkur og í krígstøðu, har ið Reyði Krossur hevur lógarásettan rætt at vitja fongsul.

www.redcross.fo www.icrc.org

Voluntary Services Overseas (VSO)

VSO er ein altjóða felagsskapur við meira enn 50 ára royndir á baki, ið arbeiðir við menningarsamstarvi til tess at basa fátækdømi í menningarlandum. Málið hjá VSO er at føra fólk saman og deila kunnleika, uppbyggja nýggja vitan, arbeiða fyri altjóða tilvitan og virksemi, og at broyta lívsumstøður, til tess at heimurin gerst eitt rættvísari stað fyri øll.

Felagsskapurin er skrásettur í Onglandi og hevur virksemi í meira enn 40 londum í Afrika, Asia, Kyrrahavinum, Latínamerika og Karibia. Í 2010/11 hevur felagsskapurin lagt dent á seks menningarmál, við serligum atlitum at kvinnum og gentum: útbúgving, HIV og AIDS, heilsa, at hjálpa fólki at vinna sær til gerandisdagin (secure livelihoods), luttøka og stýring/leiðsla og fólk, ið bera brek.

www.vso.org.uk

World Food Programme (WFP)

WFP er heimsmatvørfelagsskapurin undir Sameindu tjóðum, ið varð settur á stovn í 1963. Endamálið er at basa hungursneyð kring heimin og at veita skjóta og munagóða hjálp í sambandi við kreppur og vanlukkur. WFP arbeiðir somuleiðis við langtíðar málum at bøta um matvørutrygdina í teimum londum, har ið felagsskapurin arbeiðir.

www.wfp.org

Fíggjarnýtsla 2011

Menningarsamstarv

Verkætlan	Land	Upphædd
Christian Aid	El Salvador	174.372 kr.
CRUDEC	Gana	80.000 kr.
Mercy Corps	Eysturtimor	139.690 kr.
MYODA	Tansania	60.000 kr.
Reyði Krossur	Kambodja	536.855 kr.
VSO	Kambodja	552.728 kr.
VSO	Nepal	511.547 kr.
Avlop frá eldri verkætlan		+55.192 kr.
Tilsamans		2.000.000 kr.

Neyðhjálp

Verkætlan	Land	Upphædd
Reyði Krossur	<i>Eysturafrika</i>	150.000 kr.
WFP	<i>Eysturafrika</i>	150.000 kr.
Tilsamans		300.000 kr.

Listi yvir menningarland sambært OECD

DAC List of ODA Recipients

Effective for reporting on 2011, 2012 and 2013 flows

Least Developed Countries	Other Low Income Countries (per capita GNI <= \$1 005 in 2010)	Lower Middle Income Countries and Territories (per capita GNI \$1 006-\$3 975 in 2010)	Upper Middle Income Countries and Territories (per capita GNI \$3 976-\$12 275 in 2010)
Afghanistan	Kenya	Armenia	Albania
Angola	Korea, Dem. Rep.	Belize	Algeria
Bangladesh	Kyrgyz Rep.	Bolivia	*Anguilla
Benin	South Sudan	Cameroon	Antigua and Barbuda
Bhutan	Tajikistan	Cape Verde	Argentina
Burkina Faso	Zimbabwe	Congo, Rep.	Azerbaijan
Burundi		Côte d'Ivoire	Belarus
Cambodia		Egypt	Bosnia and Herzegovina
Central African Rep.		El Salvador	Botswana
Chad		Fiji	Brazil
Comoros		Georgia	Chile
Congo, Dem. Rep.		Ghana	China
Djibouti		Guatemala	Colombia
Equatorial Guinea		Guyana	Cook Islands
Eritrea		Honduras	Costa Rica
Ethiopia		India	Cuba
Gambia		Indonesia	Dominica
Guinea		Iraq	Dominican Republic
Guinea-Bissau		Kosovo ¹	Ecuador
Haiti		Marshall Islands	Former Yugoslav Republic of Macedonia
Kiribati		Micronesia, Federated States	Gabon
Laos		Moldova	Grenada
Lesotho		Mongolia	Iran
Liberia		Morocco	Jamaica
Madagascar		Nicaragua	Jordan
Malawi		Nigeria	Kazakhstan
Mali		Pakistan	Lebanon
Mauritania		Papua New Guinea	Libya
Mozambique		Paraguay	Malaysia
Myanmar		Philippines	Maldives
Nepal		Sri Lanka	Mauritius
Niger		Swaziland	Mexico
Rwanda		Syria	Montenegro
Samoa		*Tokelau	*Montserrat
São Tomé and Príncipe		Tonga	Namibia
Senegal		Turkmenistan	Nauru
Sierra Leone		Ukraine	Niue
Solomon Islands		Uzbekistan	Palau
Somalia		Vietnam	Panama
Sudan		West Bank and Gaza Strip	Peru
Tanzania			Serbia
Timor-Leste			Seychelles
Togo			South Africa
Tuvalu			*St. Helena
Uganda			St. Kitts-Nevis
Vanuatu			St. Lucia
Yemen			St. Vincent and Grenadines
Zambia			Suriname
			Thailand
			Tunisia
			Turkey
			Uruguay
			Venezuela
			*Wallis and Futuna

*Territory.

(1) This is without prejudice to the status of Kosovo under international law.